

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра анатомії людини та гістології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання
Едуард СИВОХОП
27 » червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.01 Фізична терапія
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Анатомія людини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 22 – Охорона здоров'я, спеціальності: 227 Терапія та реабілітація; спеціалізація: 227.01 Фізична терапія, освітньої програми Фізична терапія, ерготерапія.

Розробник: доц. Кочмарь М.Ю., Завадська М.Б.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *анатомії людини та гістології* протокол № 4 від «5» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Михайло КОЧМАРЬ

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання протокол № 12 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії: Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 7	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 210	1-й	
Кількість модулів – 3	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 7,2	1-й	2-й
	Лекції:	
	38 год.	
	Практичні (семінарські):	
	-	
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні	
	58 год.	
Форма підсумкового контролю: усно	Самостійна робота:	
	114 год.	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма з анатомії людини для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальності 227 «Фізична терапія. Ерготерапія» (денна форма навчання). Вивчення анатомії людини здійснюється впродовж I-II семестрів 1-го року навчання.

Анатомія людини – наука про форму і будову, походження і розвиток організму людини. Анатомія передбачає систематичний опис форми, будови, стану і топографічних взаємовідносин частин і органів тіла з урахуванням їх вікових, статевих і індивідуальних

особливостей. Вона широко використовує дані ембріології, порівняльної анатомії, антропології, встановлює вплив навколишнього середовища, екологічних і соціальних факторів, праці і спорту на будову організму людини.

Програма з анатомії людини структурована на модулі, змістові модулі, теми у відповідності з вимогами «Рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін» (наказ МОЗ України від 12.10.2004 р. № 492).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

Загальні компетентності (*Професійний стандарт «Асистент фізичного терапевта»*):

3.01 Здатність знаходити та обирати методи для комплексного підходу до розв'язання проблем та прийняття рішень.

3.02 Здатність діяти на основі етичних міркувань, принципів і цінностей асистента фізичного терапевта.

3.03 Здатність до професійної комунікації.

3.06 Здатність виконувати професійну діяльність з дотриманням вимог техніки безпеки та охорони праці.

3.08 Здатність до узагальнення, аналізу, синтезу та оцінювання отриманої інформації, необхідної для професійної діяльності асистента фізичного терапевта.

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій): А1 Здатність застосовувати у професійній діяльності законодавчі, нормативноправові акти України, міжнародні та інші документи, що стосуються організації надання послуг з фізичної терапії.

А2 Здатність вести записи та відповідну документацію з фізичної терапії.

Б1 Здатність проводити обстеження осіб з руховими порушеннями.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Не потребує передумов вивчення, оскільки навчальна дисципліна викладається у першому семестрі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН) Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	ПРН 02
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни (ОРН) є:

- тестові завдання, розв'язування ситуаційних задач та усна відповідь.
- поточне оцінювання рівня засвоєння теми здійснюється на кожному практичному занятті.

Рейтингова оцінка формується на основі поточних оцінок та результатів виконання модульних контрольних робіт. Підсумкова оцінка за дисципліну може дорівнювати рейтинговій або ж встановлюватись за підсумками складання заліку чи іспиту.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Кредитно–модульна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року. Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції, б) лабораторні заняття, в) самостійна робота студентів (СРС). Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів анатомії.

Лабораторні заняття за своїм об'ємом і питомою вагою мають провідне значення і служать поглибленню, розширенню і досвідному підтвердженню тих даних, які були викладені на відповідних лекціях. Основна мета занять полягає в тому, щоб забезпечити набуття студентами якнайбільшої кількості лабораторних навиків по препаруванню, самостійному вивченню будови, взаємного розташування органів і частин тіла людини.

Кафедра анатомії людини має право вносити зміни до навчальної програми залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямків наукових досліджень, екологічних особливостей регіону, але мають виконати в цілому обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальним планом.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на лабораторних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, проведення науководослідницьких робіт і оцінка їх результатів; контроль лабораторних навичок, інші.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних модулів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Для тих студентів, які хочуть поліпшити успішність з дисципліни за шкалою ECTS, підсумковий контроль засвоєння модуля здійснюється додатково за графіком, затвердженим у навчальному закладі: під час зимових канікул або в останні 2 тижні навчального року.

Поточний контроль здійснюється на кожному лабораторному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не входять до структури лабораторного заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та лабораторної підготовки студентів..

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного змістового модуля (залікового кредиту) – 100. Оцінювання поточної навчальної діяльності:

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4 бальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. В програмі була застосована така система конвертації традиційної системи оцінки у бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали		
	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
“5”	3	9	9
“4”	2	6	6

“3”	1	3	3
“2”	6	0	0

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “5” на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу і дорівнює 60 балам.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “3”, на кількість тем у модулі і дорівнює 40 балам.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи:

Кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента (СРС) вираховується як різниця між максимальною кількістю балів за поточну навчальну діяльність і максимальною кількістю балів за поточну успішність студента при засвоєнні тем модуля. Бали за індивідуальну СРС нараховуються при успішному її захисті. ***Модульний підсумковий контроль:***

Модульний підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної і лабораторної підготовки. Конкретні форми контролю з анатомії визначаються у робочій навчальній програмі.

сума 3-ох оцінок (бали)	М1	М2	М3
14,15	36	40	40
13	34	39	39
11,12	33	38	38
10	31	37	37
8	28	36	36

Максимальна кількість балів підсумкового письмового контролю дорівнює 40:

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав ***на менше 60 балів.***

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з анатомії людини виставляється лише студентам, яким зараховані усі змістові модулі з дисципліни.

Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума середнє арифметичне кількості балів з змістових модулів дисципліни.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни у оцінки за шкалами ECTS та 4 бальною (традиційною):

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується у шкалу ECTS таким чином:

Оцінка за 4ри бальною шкалою	Оцінка ECTS	100-бальна оцінка
“5”	A	90–100
“4”	B	82-89
“4”	C	74-81
“3”	D	64-73
“3”	E	60-63
“2”	FX	35-59
“2”	F	0-34

Оцінка Fx (“2”) виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали модульний підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового модульного контролю не більше 2-ох (двох) разів під час зимових канікул та впродовж 2-ох (додаткових) тижнів після закінчення весняного семестру за графіком, затвердженим ректором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного модуля або не набрали за поточну навчальну діяльність з модуля мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Програма дисципліни структурована на 3 модулі, до складу якого входять вісім змістових модулів. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Дисципліна структурована на 3 модулі:

Модуль 1. ОПОРНО-РУХОВИЙ АПАРАТ.

Змістовий модуль 1. Вступ до анатомії. Анатомія скелета людини.

Тема 1. Предмет і задачі анатомії. Початкові стадії ембріогенезу людини.

Тема 2. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток в ембріогенезі.

Тема 3. Анатомія кісток скелету тулуба.

Тема 4. Анатомія кісток верхніх і нижніх кінцівок.

Тема 5. Анатомія кісток черепа. **Змістовий модуль 2.**

Характеристика видів з'єднань кісток.

Тема 6. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі.

Тема 7. З'єднання між кістками тулуба і кістками черепа.

Тема 8. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок.

Змістовий модуль 3. Функціональна анатомія м'язової системи.

Тема 9. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів.

Тема 10. Анатомія м'язів та фасцій тулуба.

Тема 11. Анатомія м'язів та фасцій голови та шиї.

Тема 12. Анатомія м'язів та фасцій верхніх та нижніх кінцівок.

Модуль 2. АНАТОМІЯ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ. ЗАЛОЗИ ВНУТРІШНЬОЇ СЕКРЕЦІЇ. ЦНС. ОРГАНИ ЧУТТЯ.

Змістовий модуль 4. Спланхнологія. Ендокринні залози.

Тема 1. Функціональна анатомія органів травної системи. Залози травної системи. **Тема**

2. Загальна характеристика органів дихальної системи. Бронхове та коміркове дерево.

Тема 3. .Органи сечової системи людини. Анатомія нирок, сечоводів і сечового міхура.

Тема 4. Анатомія жіночих та чоловічих органів.

Тема 5. Функціональна анатомія залоз внутрішньої секреції. **Змістовий модуль**

5. ЦНС. Органи чуття.

Тема 6. Функціональна анатомія спинного мозку. Загальна анатомія головного мозку.

Оболони головного та спинного мозку. **Тема 7.**

Функціональна анатомія органів чуття.

Модуль 3. АНАТОМІЯ СЕРЦЯ. ЧЕРЕПНІ НЕРВИ. СУДИНИ ТА НЕРВИ ДІЛЯНОК ТІЛА. ІМУННА СИСТЕМА

Змістовний модуль 6. Ангіологія.

Тема 1. Функціональна анатомія серця. Анатомія судин великого і малого кола кровообігу.

Тема 2. Анатомічна характеристика дуги аорти та її гілок. Загальна сонна артерія. Гілки внутрішньої та зовнішньої сонної артерії. Підключична артерія та її гілки.

Тема 3. Кровопостачання органів і стінок грудної та черевної порожнин і ділянки тазу.

Тема 4. Судини та нерви верхніх кінцівок.

Тема 5. Венозне русло ділянок тіла людини. Шляхи відтоку лімфи. **Змістовний модуль 7. Периферійна нервова система.**

Тема 6. Черепні нерви.

Тема 7. Іннервація ділянок тіла людини. Нервові сплетення.

Змістовний модуль 8. Імунна система. Тема

8. Органи імунної системи.

6.2. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин			
Назви змістових модулів і тем	Денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	лабораторні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5
МОДУЛЬ 1. Анатомія опорно-рухового апарату.				
Змістовий модуль 1. Вступ до анатомії. Анатомія кісток скелету.				
Тема 1. Предмет і задачі анатомії. Початкові стадії ембріогенезу людини.	8	1		4
Тема 2. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток в ембріогенезі.	8	1		4
Тема 3. Анатомія кісток скелету тулуба.	8		2	4

Тема 4. Анатомія кісток верхніх і нижніх кінцівок .	10		8	4
Тема 5.Анатомія кісток черепа.	9		2	4
Змістовний модуль 2. З'єднання кісток скелету.				
Тема 6. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі.	9	2		4
Тема 7. З'єднання між кістками тулуба і кістками черепа.	9	1	2	4
Тема 8. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок.	9	1	4	4
Змістовний модуль 3. Міологія.				
Тема 9. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів.	6	0,5		4
Тема 10. Анатомія м'язів та фасцій тулуба.	6	0,5	4	4
Тема 11. Анатомія м'язів та фасцій голови та шиї.	7	0,5	2	4
Тема 12. Анатомія м'язів та фасцій верхніх та нижніх	12	0,5	8	4
кінцівок.				
МОДУЛЬ 2. Анатомія внутрішніх органів. Залози внутрішньої секреції. ЦНС. Органи чуття.				
Змістовний модуль 4. Спланхнологія. Ендокринні залози.				
Тема 1. Функціональна анатомія органів травної системи. Залози травної системи.	7	2	2	5

Тема 2. Загальна характеристика органів дихальної системи. Бронхове та коміркове дерево.	7	2	2	5
Тема 3. Органи сечової системи людини. Анатомія нирок, сечоводів і сечового міхура.	8	2	2	5
Тема 4. Анатомія жіночих та чоловічих органів.	8	2	2	5
Тема 5. Функціональна анатомія залоз внутрішньої секреції.	8	2		5
Змістовний модуль 5. ЦНС. Органи чуття.				
Тема 6. Функціональна анатомія спинного мозку. Загальна анатомія головного мозку. Оболони головного та спинного мозку.	8	2	2	5
Тема 7. Функціональна анатомія органів чуття.	8	2	2	4
МОДУЛЬ 3. Анатомія серця. Черепні нерви. Судини та нерви ділянок тіла. Імунна система.				
Змістовний модуль 6. Ангіологія.				
Тема 1. Функціональна анатомія серця. Анатомія судин великого і малого кола кровообігу.	7	2	2	4
Тема 2. Анатомічна характеристика дуги аорти та її гілок. Загальна сонна артерія. Гілки внутрішньої та зовнішньої сонної артерії. Підключична артерія та її гілки.	7	2	2	4

Тема 3. Кровообіг органів і стінок грудної та черевної порожнини і ділянки тазу.	7	2	2	4
Тема 4. Судини та нерви верхніх кінцівок.	7	2	2	4
Тема 5. Венозне русло ділянок тіла людини. Шляхи відтоку лімфи.	7	2	2	4
Змістовний модуль 7. Периферійна нервова система.				
Тема 6. Черепні нерви.	7	2	2	4
Тема 7. Іннервація ділянок тіла людини. Нервові сплетення.	7	2	2	4
Змістовний модуль 8. Імунна система.				
Тема 8. Органи імунної системи.	7	2		4
Всього:	210	38	58	114

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до анатомії, місце анатомії в медицині. Історичні етапи розвитку анатомічної науки. Початкові стадії онтогенезу. Функціональна анатомія скелета людини. Основні етапи розвитку скелета людини в онтогенезі.	4
2	Функціональна анатомія з'єднань кісток.	4
3	Загальна міологія. Морфологічна характеристика м'язів людини, допоміжний апарат м'язів. Функціональна анатомія м'язів ділянок тіла людини.	4
4	Морфологічні принципи будови травної системи. Основні етапи розвитку травної системи людини в онтогенезі, порівняльна анатомія.	4
5	Морфологічні принципи будови дихальної системи. Основні етапи розвитку органів дихання людини в онтогенезі, порівняльна анатомія.	4
6	Функціональна анатомія сечової системи людини.	2
7	Функціональна анатомія чоловічої та жіночої статевих систем.	2
8	Загальна анатомія центральної нервової системи людини. Функціональна анатомія спинного та головного мозку.	2
9	Функціональна анатомія периферійної нервової системи.	2

10	Функціональна анатомія органів чуття.	2
11	Вступ до ангіології. Функціональна анатомія серця. Функціональна анатомія великого та малого кола кровообігу.	2
12	Венозна система людини. Важливіші венозні анастомози в тілі людини.	2
13	Особливості кровопостачання ділянок тіла людини.	2
14	Функціональна анатомія залоз травної системи. Лімфатична та імунна системи людини.	2
	Всього:	38

6.3 Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Анатомічна термінологія. Осі, площини людського тіла. Скелет тулуба (загальні дані). Будова хребця. Хребтовий стовп у цілому. Крижова кістка. Будова ребер і груднини. Грудна клітка у цілому.	2
2	Будова кісток грудного пояса. Плечова кістка.	2
3	Кістки передпліччя та кисті.	2
4	Кістки тазового пояса. Стегнова кістка.	2
5	Кістки гомілки і стопи.	2
6	Будова кісток лицевого та мозкового черепа.	2
7	Види з'єднань кісток, будова суглобів. З'єднання кісток черепа. З'єднання кісток тулуба.	2
8	З'єднання кісток верхніх кінцівок.	2
9	З'єднання кісток нижніх кінцівок.	2
10	М'язи голови та шиї.	2
11	М'язи спини.	2
12	М'язи грудної клітки та живота.	2
13	М'язи грудного пояса та плеча. Топографі.	2
14	М'язи передпліччя та кисті.	2
15	М'язи тазового пояса та стегна. Топографія.	2
16	М'язи гомілки і стопи. Топографія.	2
	ВСЬОГО:	32
МОДУЛЬ 2		
1	Функціональна анатомія органів травної системи. Залози травної системи.	2
2	Загальна характеристика органів дихальної системи. Бронхове та коміркове дерево.	2

3	Органи сечової системи людини. Анатомія нирок, сечоводів і сечового міхура.	2
4	Анатомія жіночих та чоловічих статевих органів.	2
5	Функціональна анатомія спинного мозку. Загальна анатомія головного мозку. Оболони головного та спинного мозку.	2
6	Функціональна анатомія органів чуття.	2
	ВСЬОГО:	12
	МОДУЛЬ 3	
1	Функціональна анатомія серця. Анатомія судин великого і малого кола кровообігу.	2
2	Анатомічна характеристика дуги аорти та її гілок. Загальна сонна артерія. Гілки внутрішньої та зовнішньої сонної артерії.	2
3	Підключична артерія та її гілки.	
4	Кровообіг органів і стінок грудної та черевної порожнин і ділянки тазу.	2
5	Судини та нерви верхніх кінцівок.	2
6	Венозне русло ділянок тіла людини. Лімфатичні судини і ділянкові лімфатичні вузли ділянок тіла людини. Шляхи відтоку лімфи.	2
7	Іннервація ділянок тіла людини. Нервові сплетення.	2
	ВСЬОГО:	14
	ЗА РЕЗУЛЬТАМИ 3-Х МОДУЛІВ:	58

6.4 Самостійна робота

Завдання для самостійної (індивідуальної) роботи студентів

1. Предмет і задачі анатомії. Методи дослідження в анатомії. Основні сучасні напрямки розвитку анатомії.
2. Початкові стадії ембріогенезу людини. Вчення про зародкові листки.
3. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток кісток в ембріогенезі.
4. Анатомія кісток скелета тулуба.
5. Анатомія кісток верхніх та нижніх кінцівок.
6. Анатомія кісток черепа. Розвиток черепа в онтогенезі.
7. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. З'єднання між кістками черепа.
8. З'єднання між кістками тулуба.
9. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок.
10. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів.
11. Топографічні особливості ділянок тіла людини.
12. Розвиток органів травної системи в онтогенезі.

13. Анатомія очеревини.
14. Розвиток органів дихальної системи в онтогенезі.
15. Розвиток органів сечової системи в онтогенезі.
16. Розвиток органів чоловічої та жіночої систем в онтогенезі.
17. Загальна анатомія первинних і вторинних органів імунної системи.
18. Загальна анатомія ендокринних залоз.
19. Розвиток ЦНС в онтогенезі. Загальні принципи будови рефлекторних дуг
20. Анатомія спинного та головного мозку. Анатомія оболон спинного і головного мозку. Утворення і шляхи циркуляції спинномозкової рідини.
21. Функціональна анатомія органа зору.
22. Функціональна анатомія органа слуху та рівноваги.
23. Функціональна анатомія периферійної нервової системи.
24. Функціональна анатомія автономної (вегетативної) частини периферійної нервової системи.
25. Функціональна анатомія серця. Велике і мале кола кровообігу. Кровообіг плода.
26. Венозна система людини. Важливіші венозні анастомози тіла людини.
27. Кровопостачання та іннервація ділянки голови та шиї.
28. Кровопостачання та іннервація ділянок грудної порожнини, черевної порожнини і порожнини малого тазу.
29. Кровопостачання та іннервація верхньої кінцівки.
30. Кровопостачання та іннервація нижньої кінцівки.
31. Підготовка до підсумкового письмового контролю засвоєння модулів 1, 2, 3

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА Під час читання лекцій і проведення лабораторних занять використовуються всі засоби унаочнення: мультимедійна демонстрація лекцій, таблиці, кольорові слайди, схематичні рисунки, анатомічні препарати. Особлива увага приділяється препаруванню студентами анатомічних структур на трупному матеріалі.

Найкращими методами інтенсифікації учбового процесу є удосконалення самостійної роботи студентів. Для цього викладачами кафедри підготовлено методичні довідники для кожного модуля з анатомії людини, а також збірники тестових завдань за системою "Крок1", а банк тестових завдань кафедри з кожним роком поповнюється.

Тестовий контроль засвоєного матеріалу проводиться після засвоєння кожного модуля.

1. Відеопрезентації лекцій, повний текст лекцій.
2. Ситуаційні задачі до модулів.
3. Методичні рекомендації за темами.
4. Електронний банк тестових завдань, банк тестових завдань на паперових носіях, ситуаційні завдання.
5. Індивідуальні варіанти білетів з питань модульного контролю.
6. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ».

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р. та інші. Анатомія людини у трьох томах. – Вінниця: Нова книга: Том 3, видання – 1, 2, 3. – 2009, 2012, 2015. 2. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р. та інші. Анатомія людини у трьох томах. – Вінниця: Нова книга: Том 2, видання – 1, 2, 3. – 2009, 2012, 2015.
3. Матешук-Вацеба Л.Р. Нормальна анатомія (навчально-методичний посібник). – Львів: Поклик сумління, 1997. – С.267.
4. Коляденко Г.І. Анатомія людини. – К.: Либідь, 2001. – 380с.
5. Свиридов О.І. Анатомія людини. – Київ: Вища школа, 2000.
6. Неттер Френк. Атлас анатомії людини / Під ред. проф. Ю.Б. Чайковського. – Наук. пер. з англ. к.м.н. Цегельського А.А. – Львів: Наутілус, 2004.

Допоміжна

1. Шапаренко П.П., Смольський Л.П. Анатомія людини в 2-х томах. – К.: Здоров'я, 2003.
 2. Синельников Р.Д., Синельников Я.Р. Атлас анатомии человека в 4-х томах. – М, 1989.
 3. Шапаренко П.П., Смольський Л.П. Анатомія людини в 2-х томах. – К.: Здоров'я, 2003.
 4. Головацький А.С., Кочмарь М.Ю., Александрович Т.А., Головацький Т.А. Функціональна анатомія проєкційних провідних шляхів центральної нервової системи і черепних нервів у схемах. Методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів України. – Ужгород: УжНУ, 2004.
 5. Сидоренко П.І., Бондаренко Г.О., Куц С.О. Анатомія та фізіологія людини. – К.: Медицина, 2011. – 248с.
- Людина. Навчальний посібник з анатомії та фізіології. – БаК.: Львів, 2006. – 242с.
6. Кочмарь М.Ю., Головацький А.С., Попович Ф.А., Валько О.О., Росола Т.Ф., Головінська Л.К., Калинюк І.Г. Збірник тестових завдань з анатомії людини для підсумкового та поточного контролю знань студентів медичного та стоматологічного факультетів за системою «Крок-1» – Ужгород: УжНУ, 2021.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Оксфордський Центр доказової медицини (ДМ) [http:// www.cebm.net/](http://www.cebm.net/)
2. Центр Health Evidence <http://www.cche.net/userguides/main.asp>
3. Медичний центр SUNY Downstate, Медична бібліотека Брукліну <http://library.downstate.edu/EBM 2/contents.htm>
4. Бібліотека HealthScienceCenter Університету Флориди <http://www.library.health.ufl.edu/pubmed/PubMed2/>
5. Сайт British Medical Journal (Британський медичний журнал) <https://cds.bmj.com/uk-ua/>
6. Кокранівське Співтовариство. Відкриті навчальні матеріали. <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/reviews/topics>

